

О Ф І Ц І Й Н І М А Т Е Р І А Л И

РЕЗОЛЮЦІЯ НАДЗВИЧАЙНОГО З'ЇЗДУ БІБЛІОТЕКАРІВ УКРАЇНИ

У роботі Надзвичайного з'їзду бібліотекарів України, що відбувся у листопаді 1991 року, взяли участь 143 делегати майже з усіх регіонів України. Учасники з'їзду відзначили, що бібліотечна система України акумулює великий інформаційний потенціал, використання якого сприяє соціально-економічному, політичному і духовному прогресу суспільства.

На сучасний стан бібліотечної справи в Україні впливає економічна, техніко-технологічна та соціально-психологічна криза. Бібліотеки республіки не підготовлені до роботи в умовах переходу до ринкової економіки. Виділених державою асигнувань не вистачає для якісного формування бібліотечних фондів. Наукові бібліотеки України мають обмежені фінансові можливості для комплектування валютними виданнями. Зростання цін на книги, журнали, газети насамперед негативно позначилося на державних масових та дитячих і шкільних бібліотеках. Значні складності існують у комплектуванні учбовою літературою шкільних та вузівських бібліотек. Зростають труднощі в забезпеченні науковців спеціальною літературою, патентами, стандартами тощо.

Бібліотечні фонди у занедбаному стані, майже 60% рідкісних і цінних видань невідкладно потребують консервації та реставрації. Вкрай незадовільними є умови зберігання друкованої та рукописної спадщини. Докорінного поліпшення потребує матеріально-технічна база бібліотек. Не вирішено питання централізованого забезпечення бібліотек усіх мереж спеціальним устаткуванням, транспортом, технічними засобами та електронно-обчислювальною технікою.

Бібліотечна наука відірвана від потреб практики. Не задовольняє вимогам часу система підготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Підвищення заробітної платні бібліотечним працівникам значно відстає від зростання цін. Невпорядкованість оплати праці та соціальна незахищеність бібліотечних працівників найближчим часом неминує призвести до відпливу з бібліотек молоді та кращих спеціалістів. На сьогодні система управління бібліотечною справою України потребує докорінного реформування.

Зважаючи на особливу роль бібліотек у розвитку культури, науки, освіти, духовному відродженні народів України та враховуючи необхідність прийняття ефективних заходів для подолання кризи, з'їзд постановляє:

1. Звернутися до Верховної Ради України з проханням законодавчо забезпечити розвиток бібліотечної справи та соціальний захист бібліотечних працівників. Передбачити розробку "Основ бібліотечного законодавства України" та "Закону України про Національну бібліотеку" та винесення їх для затвердження в установленому порядку.

2. Звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією утворити в його складі орган для забезпечення єдиної державної політики у галузі бібліотечної справи та науково-інформаційної діяльності, доручити протягом 1992 року цьому органу:

- забезпечити єдину політику фінансування бібліотек (з урахуванням рівня інфляції);
- створити спеціальні підприємства з виробництва бібліотечної техніки, обладнання, меблів тощо або розмістити відповідні замовлення бібліотек на інших державних та кооперативних підприємствах з установами для них податкових пільг;
- встановити, що кошти, в тому числі валютні, які заробляють бібліотеки в результаті своєї господарської діяльності, залишаються в їх розпорядженні;
- прийняти програму упорядкування та розвитку бібліотечної мережі з урахуванням реальної потреби громадян України у бібліотеках за місцем їх роботи, навчання та проживання;
- затвердити республіканські нормативи на відкриття та матеріальне забезпечення діяльності бібліотек;
- вирішити питання про будівництво книгосховищ у республіці;
- забезпечити якісне формування бібліотечних фондів, передбачивши для цього створення Центрального республіканського бібліотечного колектору, гарантованість отримання обов'язкового примірника друкованої продукції, що видається в Україні, організувати видання бібліотечної серії на

безкислотному папері, вирішити питання про надання бібліотекам валютних асигнувань для комплектування фондів.

3. Для практичного проведення єдиної державної бібліотечної політики і забезпечення цілеспрямованого впровадження національних програм по збереженню фондів, створенню національної бібліографії, інформатизації бібліотек тощо заснувати Національну бібліотеку України.

4. З метою кардинального поліпшення збереженості друкованої та рукописної спадщини і створення умов для її доступності широкому колу читачів просити Академію наук України розробити Республіканську програму збереження документальних фондів, передбачивши організацію при ЦНБ ім. В.І.Вернадського Центру реставрації та консервації документів.

5. Просити уряд України переглянути систему оплати праці бібліотечних працівників та соціальні пільги для них, враховуючи, що прийняті раніше заходи не забезпечують їх економічного захисту в умовах інфляції та переходу до ринкової економіки.

6. З метою підвищення теоретичного рівня наукових досліджень порушити питання

- про відновлення діяльності Інституту бібліотекознавства та Інституту книгознавства;
- про відкриття спеціалізованої ради по присудженню вчених ступенів із спеціальностей: “Бібліотекознавство та бібліографознавство”, “Книгознавство”, “Інформація та інформаційні системи”;
- про направлення провідних учених і перспективної

молоді на навчання та стажування в кращі бібліотеки та учбові заклади світу.

7. Для забезпечення умов розвитку професійного самоуправління бібліотечною справою, усунення міжвідомчих бар’єрів, концентрації зусиль на пріоритетних для бібліотек напрямках діяльності створити Асоціацію бібліотек України та схвалити запропонований проект її статуту.

8. Асоціації бібліотек України передбачити

- розробку республіканських наукових програм з ключових напрямків бібліотечної справи та сформувати на міжвідомчій основі тимчасові творчі колективи для їх реалізації;
- організацію видавничої бази для перевидання рідкісних та інших творів;
- налагодження випуску професійного журналу.

9. Домогтися кардинальних змін у системі підготовки та підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів. Організувати вищий учбовий заклад, орієнтований на підготовку спеціалістів для системи документальних комунікацій.

10. Учасники з’їзду підтримують пропозицію про створення Державної науково-педагогічної бібліотеки України.

Резолюція схвалена Надзвичайним з’їздом бібліотекарів України.

м. Київ, 23 листопада 1991 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОНФЕРЕНЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВІННИЧЧИНИ

(прийнято 17 березня 1993 р. на конференції бібліотечних працівників Вінниччини)

Учасники обласної конференції відзначають, що бібліотеки—самостійні, унікальні центри документальної пам’яті народу, інтелектуального і культурного спілкування населення. Без таких центрів неможливо забезпечити наступність у розвитку суспільства, зберегти традиції, виховати справжніх патріотів своєї Вітчизни.

Разом з тим, для нинішнього стану бібліотечної справи характерна величезна невідповідність між потенційними можливостями бібліотек та їх реальною роллю в житті суспільства.

У бібліотечному обслуговуванні спостерігаються формалізм та заштампованість, відсутність гарантій на пріоритетне придбання книг та інших видань, незадовільний стан матеріально-технічної бази, системи

підготовки та закріплення кадрів, координації роботи між бібліотеками різного відомчого підпорядкування з державними закладами та громадськими організаціями.

Головне своє завдання бібліотекарі області вбачають у сприянні гуманізації суспільства, розкритті національно-культурних досягнень людства, деполітизації та деідеологізації бібліотек як закладів інформації та культури. Важливими факторами, що сприятимуть активізації діяльності бібліотек, є оперативне вивчення сучасних читацьких потреб, широка реклама бібліотечних послуг, об’єднання та координація зусиль бібліотек усіх систем і відомств.

Учасники конференції вважають, що:

- книги та інші бібліотечні ресурси повинні служити